

Ordonanța președințială

The presidential ordinance

Drd. Bălan Oana Maria*

Abstract

The presidential ordinance is special procedure. It simultaneously represents a variety of the procedure act. Due to its type and finality, it brings distinct elements which are separating it from other institutions of procedure law. And this in spite of the fact that this procedure borrows from common law its principles. The purpose of this ordinance is to avoid the loss of a right, fact that might cause a prejudice; to prevent an imminent and irredeemable damage and: to suppress the possible obstacles which might appear during the compulsory execution. If the common law procedure only should be followed, it would therefore be impossible to accomplish all these objectives. It is, thus necessary to apply an urgent procedure. So the presidential ordinance is justified by the law's prevention purpose, which aims to determine an useful social behaviour for the individuals or to avoid the deeds and acts that would bring prejudices to the objective rights, ultimately to the order of the law.

Key words: *presidential ordinance, special procedure, urgency, temporarity, non-resolution of the cause's essence, executoriness, authority of a judged matter.*

Cuvinte cheie: *ordonanța președințială, procedură specială, urgența, caracterul vremelnic, nerezolvarea fondului cauzei, caracterul executoriu, puterea de lucru judecat.*

1. Noțiunea de „ordonanță președințială”. Termenul de „ordonanță președințială” are mai multe accepțiuni. Într-o primă accepțiune, prin ordonanță președințială se înțelege o formă de procedură, respectiv un ansamblu de norme după care se conduc părțile și instanța de judecată odată cu tranșarea unei pricini urgente¹. Astfel, ordonanța președințială este o procedură specială, în temeiul căreia instanța de judecată, la cererea părții interesate, poate lua măsuri vremelnice în cazuri urgente, pentru păstrarea unui drept care s-ar putea păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedicilor ivite cu prilejul vreunei executări (art. 581 alin. (1) C.pr.civ.). Într-o a doua accepțiune, prin ordonanță președințială se înțelege un act

---

* Doctorand buget al Universității din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative, prin Proiectul POSDRU/6/1.5/S/14 “Creșterea atractivității, calității și eficienței studiilor universitare de doctorat prin acordarea de burse doctorale”.

¹ Constantin Crișu, “Ordonanța președințială”, ediția a II –a, revizuită și completată cu modificările intervenite până la 1 septembrie 1997, Ed. Argessis, Curtea de Argeș 1997, pg. 13

procedural², adică înscrisul care o constată, prin care instanța statuează asupra cererii promovate de partea interesată³. Conceptul de ordonanță președințială este folosit, de asemenea, pentru a desemna actul de investire a instanței în acele cazuri în care reclamantul invocă o intervenție urgentă a justiției.

Din punct de vedere terminologic, termenul de ordonanță președințială trebuie deosebită⁴: de ordonanța, adică încheierea dată în materie necontencioasă, de ordonanța pronunțată în baza art. 110 alin. (3) C. pr.civ., de ordonanța de adjudecare din materia executării silite, cât și de ordonanța pronunțată în condițiile O.U.G. nr.5/2001 privind procedura somației de plată.

2. Importanța și necesitatea ordonanței președințiale. Ordonanța președințială a fost introdusă în dreptul nostru procesual civil datorită unei necesități obiectivă de ordin social. A cunoscut, drept urmare, o permanentă dezvoltare și perfecționare, iar frecvența aplicării sale are un caracter progresiv. Importanța instituției este determinată de natura măsurilor ce pot fi luate de judecător, cât și de eficiența deosebită a procedurii instituite în acest scop. Astfel, legiuitorul a creat un mijloc procedural rapid și lipsit de formalism pentru luarea unor măsuri provizorii în cazuri ce reclamă urgență⁵.

Ordonanța are ca scop⁶ evitarea pierderii unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, de a preveni o daună iminentă ce nu s-ar putea repara și de a înlătura eventualele piedici ivite în cursul executării silite. Rolul ordonanței este preventiv. Aceasta poate evita declanșarea unui proces asupra fondului dreptului, în sensul că partea împotriva căreia s-a luat o măsură își dă seama de justețea acesteia și de netemeinicia unei posibile acțiuni pe care ar putea-o exercita cu privire la fondul cauzei. Datorită utilității sale practice, în prezent, se recurge frecvent la folosirea ordonanței președințiale. Astfel, adeseori ordonanța președințială este folosită în materie locativă, în materia raporturilor de vecinătate, pentru luarea unor măsuri provizorii pe timpul procesului de divorț, în litigiile comerciale etc.

Caracterul contencios cât și puterea pe care i-o dă legea de a fi executorie fac din ordonanța președințială o hotărâre judecătorească efectivă, care înlocuiește hotărârea asupra fondului până la soluționarea definitivă a litigiului în cazul în care părțile au acționat în fond. Rolul ordonanțelor președințiale este apreciabil, deoarece pe această cale se rezolvă rapid, cu economie de bani și timp, numeroase litigii care altfel ar urma calea greoaie a judecăților în fond.

---

² Ioan Leș, *“Tratat de drept procesual civil”*, ediția a II –a, Ed. All Beck, București 2002, pg. 717

³ Dumitru Buia, *“Curs de drept procesual civil”*, vol. II, «Proceduri speciale», Universitatea din Cluj Napoca 1985, pg. 16

⁴ Sorin Ionescu, Daniel Ghiță, *“Drept procesual civil român”*, vol. II, Ed. Universitaria, Craiova 2004, pg. 147

⁵ Sorin Ionescu, Daniel Ghiță, op. cit., pg. 147

⁶ Ioan Leș, op. cit., pg. 719

3. Condiții de admisibilitate. Ordonanța președințială, ca mijloc procedural, întrunește atât condițiile generale ale unei acțiuni civile, cât și anumite cerințe specifice, dat fiind caracterul particular al măsurilor ce pot fi luate pe această cale⁷.

A. Condiții generale. Odată investită cu soluționarea unei cereri de ordonanță președințială, instanța de judecată are obligația de a verifica dacă sunt întrunite condițiile necesare oricărei acțiuni în justiție, respectiv: capacitatea de exercițiu, calitatea procesuală, aparența dreptului și justificarea unui interes legitim.

a. Capacitatea de exercițiu

Capacitatea de exercițiu presupune aptitudinea persoanei de a-și exercita drepturile și de a-și asuma obligațiile prin săvârșirea de acte juridice⁸. Prin capacitate procesuală de exercițiu se înțelege aptitudinea persoanei care are folosința unui drept, de a-l valorifica în proces, fie personal, fie prin reprezentant.

Legiuitorul a statuat că nimeni nu poate fi lipsit, în tot sau în parte, de capacitatea de exercițiu decât în cazurile și în condițiile stabilite de lege; de altfel, nimeni nu poate renunța, în tot sau în parte, la capacitatea de exercițiu.

La vârsta de 18 ani se dobândește capacitate de exercițiu deplină. Minorii care nu au împlinit vârsta de 14 ani și cei puși sub interdicție nu au capacitate de exercițiu, astfel sunt complet lipsiți de capacitate de exercițiu. Minorii între 14 și 18 ani au capacitate de exercițiu restrânsă. Persoanele lipsite de capacitate de exercițiu și cele cu capacitate restrânsă nu pot sta în judecată și nu-și pot apăra drepturile decât prin reprezentare, asistare sau autorizare.

Prin derogare de la dreptul comun, minorul care a împlinit vârsta de 14 ani nu are nevoie de nicio încuviințare sau asistare pentru a introduce și a susține apărarea intereselor sale pe cale de ordonanță președințială. Însă atunci când minorul respectiv este chemat în judecată pe calea ordonanței președințiale, sunt aplicabile regulile de drept comun. În materie de ordonanță măsura de protecție din dreptul comun nu-și are aplicare datorită faptului că măsurile luate nu vor depăși sfera actelor de conservare sau de administrare a patrimoniului, putând fi numai folositoare și nu păgubitoare. De asemenea, dacă o întârziere poate provoca minorului mari pagube, a pretinde acestuia să probeze că are încuviințarea părinților de a se adresa instanței sau de a fi efectiv asistat de aceștia ar presupune că această măsură creată tocmai pentru protecția sa să se întoarcă împotriva lui.

b. Calitatea procesuală

---

⁷ Viorel Mihai Ciobanu, Gabriel Boroș, „*Drept procesual civil. Curs selectiv. Teste grilă*”, ediția 3, Ed. All Beck, București 2005, pg. 413; Ioan Leș, op.cit., pg. 719; Constantin Crișu, op.cit., pg. 26

⁸ Gheorghe Beleiu, „*Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil*”, ediția a XI –a revăzută și adăugită de: Marian Nicolae, Petrică Trușcă, Ed. Universul Juridic, București 2007, pg. 347; Gabriel Boroș, „*Drept civil. Partea generală. Persoanele*”, ediția a III –a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București 2008, pg. 531; Constantin Stătescu, „*Drept civil. Persoana fizică. Persoana juridică. Drepturile reale*”, Ed. Didactică și Pedagogică, București 1970, pg. 428; Ion Dogaru, Sevastian Cercel, „*Drept civil. Persoanele*”, Ed. C.H. Beck, București 2007, pg. 80

Prin calitate procesuală se înțelege aptitudinea părților de a sta în proces ca reclamant sau ca pârât într-o cauză concretă. Titularul unui drept trebuie să aibă exercițiul lui în justiție, calitatea de a acționa.

Atât reclamantul, cât și pârâtul trebuie să aibă calitate de a sta în proces. Reclamant sau pârât sunt persoanele care justifică un drept sau aparența acestuia și care pot acționa personal sau prin reprezentare. Însă legea, dorind a ocroti interesele și drepturile celor lipsiți de capacitate, recunoaște dreptul altor persoane de a acționa în justiție apărând drepturile celor dintâi. De altfel, este recunoscută calitatea procesuală și unor persoane care au un interes propriu de a acționa pentru păstrarea dreptului altuia, exemplul fiind situația creditorului care folosește acțiunea oblică.

În momentul în care o acțiune este îndreptată împotriva unui pârât care nu are legitimare procesuală pasivă, respectiva cerere va fi respinsă ca greșit îndreptată; în timp ce lipsa calității procesuale a reclamantului determină anularea acțiunii.

Aceste reguli de drept comun în ceea ce privește calitatea procesuală sunt aplicabile și în materie de ordonanță președințială.

Anumite drepturi pot fi apărate uneori numai pe cale de ordonanță președințială, existând și alte persoane în afara titularului dreptului litigios ce au calitate procesuală specială de a promova o cerere de ordonanță președințială. Aceste persoane sunt: autoritatea tutelară, Ministerul Public și creditorul ce acționează în numele debitorului său.

Autoritatea tutelară este principalul organ care are dreptul de a cere luarea unor măsuri provizorii în vederea ocrotirii persoanelor lipsite de capacitate. Potrivit art. 108 C.fam., autoritatea tutelară este obligată să exercite un control efectiv și continuu asupra felului în care părinții își îndeplinesc îndatoririle privitoare la persoana și bunurile minorului. Delegații autorităților tutelare au dreptul să viziteze copiii la locuința lor și să se informeze pe orice cale despre felul cum aceștia sunt îngrijiți, despre sănătatea și dezvoltarea lor fizică, despre educarea, învățătura și pregătirea lor profesională. Aceeași obligație îi revine autorității tutelare, potrivit art. 136 C.fam., în ceea ce privește îndeplinirea de către tutore a îndatoririlor cu privire la persoana și bunurile minorului⁹.

În calitate de reclamant, autoritatea tutelară poate cere pe cale de ordonanță președințială în caz de urgență: încredințarea copilului unuia dintre părinți sau obligarea unuia dintre părinți la plata pensiei de întreținere pentru copilul aflat în îngrijirea celuilalt părinte, în situația în care acesta din urmă, din neștiință sau din

---

⁹ Art. 136 C.fam. prevede că: „(1) Autoritatea tutelară va exercita un control efectiv și continuu asupra modului în care tutorele își îndeplinește îndatoririle sale cu privire la minor și bunurile acestuia, dispozițiile art. 108 alin. (2) fiind aplicabile.
(2) Pentru înlesnirea controlului, autoritatea tutelară va putea cere colaborarea organelor administrației de stat și instituțiilor de ocrotire.”

orice alte motive, nu acționează personal (art. 98-100 C.fam.)¹⁰, cât și înapoierea copilului ținut fără drept de orice altă persoană decât aceea care trebuie să-l ocrotească potrivit legii, când această din urmă persoană, din neștiință, din neglijență sau din orice alte motive nu acționează ea însăși.

În cazul în care delegații autorității tutelare sunt împiedicați să viziteze copiii la locuința lor pentru a se informa despre felul cum ocrotitorul legal își îndeplinește obligațiile ce-i revin, după părerea unor autori¹¹, autoritatea tutelară are calitatea procesuală de a cere pe cale de ordonanță să i se permită efectuarea unui asemenea control, dat fiind faptul că este evident caracterul urgent al unei asemenea cereri.

Pot exista, în practica judiciară, și alte situații care pot motiva calitatea procesuală a autorității tutelare de a sesiza instanța cu cerere de ordonanță președințială.

Ministerul Public, de asemenea, are drept de sesizare a instanței pe cale de ordonanță președințială. Astfel, potrivit art. 45 C.proc.civ., Ministerul Public poate introduce orice acțiune, în afară de cele strict personale, și să participe la orice proces, în orice fază a acestuia, dacă socotește că aceasta este necesar pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor și ale persoanelor puse sub interdicție și în alte cazuri prevăzute de lege.

Dreptul de sesizare pe care îl are autoritatea tutelară atrage și dreptul Ministerului Public de a introduce cererea de chemare în judecată. Prin urmare, Ministerul Public poate cere pe cale de ordonanță președințială încredințarea sau reîncredințarea minorului unuia dintre părinți sau fixarea în mod provizoriu a unei pensii de întreținere față de minor sau a unui soț față de către celălalt soț în cazul în care unul dintre soți se află în nevoie.

c. Apartenența dreptului

Instanța sesizată cu o ordonanță președințială trebuie să se mărginească la stabilirea, în raport cu probele prezentate de părți, a părții în favoarea căreia există aparența de drept, adică respectiva instanță va aprecia dacă măsura solicitată este conformă cu dreptul.

Noțiunea de “drept” nu trebuie confundată cu cea de “aparență de drept”. Astfel, luând cazul unui litigiu în cadrul căruia cele două părți adverse opun una alteia un titlu de proprietate, instanța nu are dreptul să examineze validitatea titlurilor invocate de părți, întrucât prin aceasta ar rezolva fondul, ci ea trebuie să se mărginească la stabilirea părții pentru care dreptul este aparent¹².

Condiția de a examina numai aparența dreptului constituie rațiunea dispozițiilor art. 581 alin. 2 și alin. 3 C.proc.civ.¹³, potrivit căruia o ordonanță

---

¹⁰ Art. 99 C.fam. prevede că: „De câte ori se ivește neînțelegere între părinți cu privire la exercițiul drepturilor părintești, autoritatea tutelară, după ce ascultă pe părinți, hotărăște, potrivit cu interesul copilului.”

¹¹ Constantin Crișu, op.cit., pg. 31

¹² Constantin Crișu, op.cit., pg. 34

¹³ Art. 581 C.proc.civ. prevede în alin. 2 că : „Cererea de ordonanță președințială se va introduce la instanța competentă să se pronunțe asupra fondului dreptului”, iar în alin. 3 că:

președințială se poate pronunța chiar în cursul desfășurării procesului de fond, iar judecata propriu-zisă va continua cu toată măsura provizorie luată.

Această cerință este intim legată de problema neprejudicării fondului în cadrul cererilor de ordonanță președințială.

d. Justificarea unui interes legitim

Persoana care se adresează instanței pe cale de ordonanță președințială pentru păstrarea unui drept, pentru prevenirea unei pagube iminente sau pentru înlăturarea piedicilor ivite cu prilejul unei executări trebuie să justifice un interes legitim.

Interesul este măsura oricărei acțiuni, folosul practic, material sau moral, pe care-l urmărește reclamantul. Astfel, reclamantul unei cereri de ordonanță președințială trebuie să justifice un interes.

Pentru a putea servi ca temei al cererii de ordonanță președințială, interesul trebuie să fie legitim, licit¹⁴, născut, actual¹⁵ și personal¹⁶.

Interesul trebuie să stea la baza oricărei activități procesuale și să existe pe tot parcursul procesului și cu prilejul îndeplinirii tuturor actelor procesuale. Prin urmare, în interes și dreptul la acțiune există o strânsă legătură, exprimată de proceduriști prin formula: „N-ai interes, n-ai acțiune”; interesul devenind astfel o condiție generală pentru exercitarea oricărei acțiuni civile în justiție.

B. Condiții specifice. În literatura de specialitate nu există un consens cu privire la determinarea condițiilor specifice ordonanței președințiale. Prin urmare, după unii autori¹⁷ cererea de ordonanță președințială trebuie analizată după două condiții specifice: urgența și nerezolvarea fondului cauzei; în timp ce după alți autori¹⁸, cel mai adesea, ordonanța președințială este cercetată în raport de trei condiții de admisibilitate: urgența, măsura ordonată de instanță să fie vremelnică și măsura luată să nu prejudice asupra fondului.

a. Urgența

Urgența reprezintă o cerință esențială a ordonanței președințiale¹⁹. Legea nu definește conceptul de urgență, ea indică doar situațiile ce pot face necesară și posibil, o intervenție a justiției, respectiv pentru păstrarea unui drept care s-ar putea

---

„Ordonanța va putea fi dată și fără citarea părților și chiar atunci când există judecată asupra fondului.”

¹⁴ Interesul este *legitim* și *licit* când nu contravine legii și bunelor moravuri

¹⁵ Interesul este *născut* și *actual* când reclamantul își poate justifica activitatea procesuală pentru păstrarea unui drept care, altfel, s-ar păgubi prin întârziere sau prin prevenirea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara, precum și prin înlăturarea piedicilor ivite cu prilejul unei executări

¹⁶ Interesul este *personal* pentru că, în principiu, numai titularul dreptului sau reprezentantul său poate sesiza instanța cu cerere de ordonanță președințială

¹⁷ Constantin Crișu, op.cit., pg. 37

¹⁸ Viorel Mihai Ciobanu, Gabriel Boroș, op. cit., pg. 413-414; Ilie Stoenescu, Savelly Zilberstein, “*Drept procesual civil. Căile de atac și Procedurile speciale*”, Editura Științifică și Enciclopedică, București 1981, pg. 116; Ioan Leș, op.cit., pg. 720

¹⁹ Este enunțată în mod expres de art. 581 alin. (1) C.proc.civ.

păgubi prin întârziere, prevenirea unei pagube iminente ce nu s-ar putea repara, înlăturarea piedicilor ivite cu prilejul executării²⁰.

De altfel, unii autori²¹ au considerat că există urgență ori de câte ori păstrarea unui drept sau prevenirea unei pagube iminente nu s-ar putea realiza în mod adecvat pe calea unei acțiuni de drept comun.

Urgența trebuie să existe la data introducerii cererii²², fiind necesar să persiste pe tot parcursul judecății, inclusiv în instanța de apel, dacă se dorește a se lua, pe această cale, o măsură vremelnică. Prin urmare, este necesar ca urgența să persiste pe tot parcursul judecății, astfel încât cererea de ordonanță președințială nu poate fi admisă dacă urgența există doar la data introducerii cererii, însă a dispărut ulterior acestui moment și înainte de pronunțarea hotărârii²³.

Urgența nu trebuie confundată cu celeritatea întrucât celeritatea trebuie să fie o caracteristică a oricărui proces civil, în sensul finalizării acestuia într-un termen rezonabil; în timp ce urgența la care se referă art. 581 alin. 1 C.proc.civ. ține de însăși natura ordonanței președințiale²⁴.

Criteriile pe baza cărora se poate aprecia asupra urgenței sunt în mod firesc de natură obiectivă. Instanța urmează să aprecieze de la caz la caz asupra acestei cerințe, recurgând la o apreciere *in concreto*, adică la o estimare adaptată la împrejurările particulare ale cauzei, și nu la o apreciere *in abstracto*.

Împrejurări concrete care dovedesc existența urgenței sunt: soția gravidă în luna a șaptea și bolnavă, fiind izgonită din domiciliul conjugal și neavând asigurată existența nici pentru câteva zile, a cerut instanței pe calea unei ordonanțe președințiale obligarea soțului la plata unei pensii de întreținere; după ce soțul părăsește domiciliul conjugal, soția naște, iar pentru a nu fi obligat la plata pensiei de întreținere, acesta fură copilul sugar în vârstă de câteva luni, astfel la cererea mamei, instanța admite cererea de ordonanță președințială și obligă pe tată să înapoieze copilul; inundarea periodică a unui imobil de către apele scurse de pe un plan înclinat în urma ploilor constituie un caz urgent care îndreptățește pe proprietarul imobilului amenințat cu dărâmarea să ceară, pe cale de ordonanță președințială, proprietarilor terenului înclinat să repare un gard stăvilar și să curețe canalul de scurgere a apelor, care era înfundat.

Cazuri în care în practică nu s-a reținut existența urgenței sunt: în condițiile în care pârâții au ocupat fără violență apartamentul reclamanților, gol la acea dată, iar reclamanții au cerut evacuarea pârâților abia după doi ani de la ocupare, nu se poate reține că sunt întrunite condițiile de admisibilitate ale ordonanței

---

²⁰ Ioan Leș, op. cit., pg. 721

²¹ Grațian Porumb, "Codul de procedură civilă comentat și adnotat", vol. II, Ed. Științifică, București, 1962, pg. 368 ; Ilie Stoenescu, Savelly Zilberstein, op. cit., pg. 116

²² Sorin Ionescu, Daniel Ghiță, op. cit., pg. 148

²³ C.A. Iași, decizia civilă nr. 1260/2000, în Jurisprudența 2000, pg. 218 în Viorel Mihai Ciobanu, Gabriel Boroi, op. cit., pg. 414

²⁴ Nu în toate cazurile în care legea prevede că judecata are loc de urgență și cu precădere, cum este cazul, de exemplu, în art. 320 alin. 1, art. 400 alin. ultim C.proc.civ., se poate ajunge la concluzia că judecata va avea loc pe calea ordonanței președințiale.

președințiale, lipsind caracterul urgent al cererii²⁵; potrivit dispozițiilor art. 581 C.proc.civ., instanța va putea să ordone măsuri vremelnice în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s-ar putea păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unor pagube iminente și care nu s-ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări. O astfel de cerere nu mai poate fi considerată însă justificată atunci când ea s-a formulat la mult timp după ivirea situațiilor vizate de acest text legal. În speță, intimatul a formulat o cerere de ordonanță președințială după ce au trecut 4 luni de la data pretinsei interdicții de a pătrunde în locuință²⁶.

b. Caracterul vremelnic

Măsura luată de instanță trebuie să aibă caracter vremelnic. Aceasta înseamnă că pe calea ordonanței președințiale nu se rezolvă fondul cauzei, litigiul dintre părți și nici nu se pot lua măsuri definitive. Prin urmare, instanța nu se pronunță în mod definitiv asupra drepturilor și obligațiilor părților, iar măsurile luate de aceasta sunt provizorii, luate în scopul de a preîntâmpina pierderea unui drept sau o pagubă iminentă și ireparabilă. În acest sens s-a decis că o obligație de a face nu poate fi dispusă prin ordonanță președințială decât în cazurile în care se tinde la încetarea unor acte abuzive, deoarece numai în acest fel se păstrează caracterul vremelnic al măsurilor luate²⁷.

Ordonanța președințială este o instituție procesuală pusă la dispoziția părților doar pentru a se lua unele măsuri provizorii, respectiv în exprimarea legiuitorului „măsuri vremelnice”, iar nu definitive²⁸.

Măsurile ordonate de instanță pe calea ordonanței președințiale au o limită în timp, de obicei durează până la soluționarea fondului cauzei, chiar dacă hotărârea pronunțată nu cuprinde vreo mențiune în acest sens.

În practică s-a considerat admisibilă o ordonanță președințială prin care se solicită interzicerea provizorie a continuării lucrărilor la o construcție. Astfel, reclamantul poate, dacă justifică aparența dreptului său de proprietate asupra unui teren, să ceară instanței, pe calea ordonanței președințiale, obligarea pârâtului la sistarea lucrărilor de construcții pe acel teren. Însă ar fi inadmisibilă cererea de ordonanță președințială dacă s-ar cere desființarea lucrărilor deja efectuate, și aceasta deoarece nu se dispune pe calea ordonanței președințiale o măsură prin care s-ar soluționa definitiv litigiul dintre părți²⁹.

---

²⁵ Tribunalul București, secția a IV –a civilă, decizia nr. 6977/06.05.1994 în Dan Lupașcu, Doina Popescu, Simona Marcu, Octavia Spineanu-Matei, Nicolae Crăciun, Nina Grigoraș, Mihaela Tăbârcă, Rodica Susanu, „*Culegere de practică judiciară a Tribunalului București 1993-1997*”, Ed. All Beck, București 1998, pg. 395

²⁶ Tribunalul București, secția a IV –a civilă, decizia nr. 201/02.02.1993 în Dan Lupașcu, Doina Popescu, Simona Marcu, Octavia Spineanu-Matei, Nicolae Crăciun, Nina Grigoraș, Mihaela Tăbârcă, Rodica Susanu, op. cit., pg. 395

²⁷ Tribunalul București, secția a III –a civilă, decizia nr. 870/30.04.1993 în Dan Lupașcu, Doina Popescu, Simona Marcu, Octavia Spineanu-Matei, Nicolae Crăciun, Nina Grigoraș, Mihaela Tăbârcă, Rodica Susanu, op. cit., pg. 401

²⁸ Ioan Leș, op. cit., pg. 725

²⁹ Viorel Mihai Ciobanu, Gabriel Boroi, op. cit., pg. 416

Ulterior luării unei măsuri pe calea ordonanței președințiale se poate promova o acțiune de drept comun. Însă, de cele mai multe ori în practică, după ce reclamantului i s-a dat câștig de cauză, acesta nu mai are interesul exercitării ulterior a unei acțiuni de drept comun. De altfel, nici pârâtul, în majoritatea situațiilor, nu va mai exercita apoi acțiunea de drept comun dându-și seama că măsura luată este conformă cu dreptul reclamantului.

c. Nerezolvarea fondului cauzei

Cea de-a treia condiție de admisibilitate a ordonanței președințiale este ca măsura luată să nu prejudece fondul dreptului.

Neprejudicarea fondului înseamnă că judecătorul nu are de cercetat însuși fondul dreptului, ci numai aparența acestuia. Totuși pentru a nu se pronunța o hotărâre arbitrară, instanța trebuie să facă o analiză sumară a cauzei (adică „să pipăie dreptul”). Împrejurarea că dreptul subiectiv este litigios nu împiedică pronunțarea ordonanței președințiale, întrucât aparența de drept este suficientă pentru ca instanța să ordone o măsură urgentă și vremelnică³⁰. Apoi, problema existenței sau inexistenței dreptului subiectiv se va rezolva pe calea procedurii de drept comun, în cadrul unei judecăți care vizează fondul.

Este de necontestat că prin examinarea sumară a fondului dreptului pentru a vedea de partea cui este aparența dreptului și luând măsurile impuse de împrejurări, de cele mai multe ori instanța anticipează soluția pe care o va pronunța pe fond.

Judecătorul este îndreptățit de a realiza un examen sumar al fondului cauzei tocmai spre a pronunța o soluție justă. Îi este recunoscut acest drept. Însă această investigație a aparenței dreptului trebuie să fie limitată³¹. Prin urmare, examenul sumar al cauzei se întinde asupra tuturor pretențiilor și apărărilor reciproce ale părților, putând instanța examina în acest scop și actele și titlurile înfățișate de părți. Dar atunci când aceasta examinează titlurile și actele prezentate de părți, ea nu se poate pronunța asupra validității actului sub aspectul îndeplinirii condițiilor de fond; și aceasta pentru că s-ar ajunge la cercetarea respectivelor acte pe fond. De altfel, instanța nu poate dispune anularea actului respectiv, sau să-i interpreteze conținutul, sau să hotărârească rezilierea unei convenții sau revocarea unui act administrativ.

În practică au fost evidențiate cereri exercitate pe calea ordonanței președințiale respinse ca inadmisibile, și anume: cererea prin care proprietarul unei locuințe solicită obligarea celui alt coproprietar să îi permită accesul în locuința respectivă pe care acesta din urmă o folosește în exclusivitate, reclamantul-proprietar având locuința asigurată în alt imobil, cererea fiind respinsă ca inadmisibilă deoarece nu este vorba de ocrotirea unui drept ce s-ar păgubi prin întârziere, iar pentru soluționarea pretinsului drept sunt necesare verificări de fond; cererea prin care pârâtul era chemat în judecată pentru a fi obligat să sisteze o construcție începută fără autorizație și amplasată pe calea de acces a imobilului

³⁰ Viorel Mihai Ciobanu, Gabriel Boroi, op. cit., pg. 417

³¹ Ioan Leș, op. cit., pg. 724; Ilie Stoenescu, Savelly Zilberstein, op. cit., pg. 117; Constantin Crișu, op. cit., pg. 62; Viorel Mihai Ciobanu, Gabriel Boroi, op. cit., pg. 417

reclamantului, de asemenea cererea a fost respinsă ca inadmisibilă fiind necesară examinarea fondului; revendicarea unei suprafețe de teren nu poate fi soluționată în cadrul procedurii prevăzute pentru ordonanța președințială, ci în cadrul unei acțiuni de drept comun etc.

4. Caracterile ordonanței președințiale. Acestea sunt caracterul executoriu și puterea de lucru judecat.

A. Caracterul executoriu

Precum caracterul temporar, caracterul executoriu al ordonanței președințiale decurge din însăși natura măsurii luate, care este fundamentată pe ideea de urgență și de preîntâmpinare a unei pagube ireparabile. Fiind prevăzut de art. 581 alin. 4 C.proc.civ., aceasta înseamnă că ordonanțele președințiale sunt executorii prin ele înseși în puterea legii. Prin urmare, ele pot fi executate înainte de a rămâne definitive și fără să fie investite cu formulă executorie.

Rațiunea caracterului executoriu al ordonanței președințiale decurge din necesitatea de a fi executată cu promptitudine, tocmai pentru a nu-și pierde eficacitatea până la definitivarea litigiului.

Ordonanța președințială are caracter vremelnic și executoriu la care se adaugă instituția puterii lucrului judecat. Ordonanțele președințiale sunt executorii prin ele însele în puterea legii. Ele pot fi executate înaintea definitivării lor și fără să fie investite cu formula executorie (art.374 C. proc. civ.). Ele operează în temeiul legii.

Partea nu este obligată să ceară instanței ordonarea execuției temporare și nici judecătorul nu este obligat să o pronunțe în mod expres.

Potrivit art. 582 alin. 2 C.proc.civ., instanța de recurs poate suspenda executarea ordonanței președințiale până la judecarea recursului, dar numai cu plata unei cauțiuni al cărei quantum se va stabili de către aceasta.

B. Puterea de lucru judecat

La baza instituției puterii de lucru judecat stă regula că o hotărâre judecătorească nu poate fi contrazisă ulterior, printr-o altă hotărâre judecătorească ce tranșează pe fond aceeași cauză, având același obiect și purtându-se între aceleași părți.

Ordonanțele președințiale, având ca obiect luarea unor măsuri temporare bazate pe aparența dreptului, prin urmare măsuri temporare, rezultă, cu caracter de principiu, faptul că ordonanțele președințiale nu au putere de lucru judecat față de procesul de fond.

Astfel, practica judiciară a decis că ordonanța președințială nu are putere de lucru judecat față de procesul în fond în curs de judecată sau angajat ulterior între părți și nici față de o nouă cerere de ordonanță președințială.

Deci, fiind executorii prin ele însele, în puterea legii, punerea lor în executare trebuie să se facă cu cea mai mare rapiditate.

Întrucât ordonanțele președințiale nu pot fi opuse cu putere de lucru judecat în procesul de fond în curs de judecată sau angajat ulterior între părți, decurg trei

consecințe importante³², și anume: părțile pot readuce în discuție cu ocazia judecării fondului toate problemele rezolvate provizoriu pe cale de ordonanță președințială. Prin urmare, măsurile ce au fost luate pe cale de ordonanță președințială pot fi modificate sau chiar revocate (astfel, partea ce a avut câștig de cauză prin ordonanța președințială poate pierde procesul de fond și poate fi obligată să despăgubească cealaltă parte); ordonanța președințială și litigiul asupra fondului nu pot fi conexe chiar dacă se judecă în același timp, pentru că sunt structural diferite (de altfel, nu poate fi acceptată nici excepția de litispendență); dacă partea împotriva căreia s-a îndreptat ordonanța președințială a achiesat la aceasta, actul de achiesare o împiedică să declare recurs împotriva ordonanței respective, dar nicidecum nu-i anulează dreptul de a se adresa instanței cu o acțiune pentru judecarea fondului dreptului litigios.

De la regula că ordonanțele președințiale nu au putere de lucru judecat în fața instanței de fond, sunt reținute două excepții³³: când la judecarea cererii de ordonanță președințială, deși nu a intervenit o transformare a acesteia în acțiune de drept comun, părțile de comun acord au înțeles să discute fondul dreptului, să-și administreze toate probele și să nu se limiteze numai la aparența dreptului, instanța pronunță o adevărată sentință de fond ce va produce toate consecințele pe care legea le prevede pentru hotărârile judecătorești propriu-zise, printre care și autoritatea de lucru judecat; în situația în care părțile au convenit să soluționeze însuși fondul dreptului pe calea unei tranzacții, practica a statuat în acest sens că niciun principiu legal nu interzice părților de a soluționa în mod definitiv cu ocazia judecării unei cereri de ordonanță președințială însuși fondul litigiului. Tranzacția încheiată în asemenea condiții este perfect valabilă, și prin urmare trebuie să-și producă toate efectele juridice.

Ordonanța președințială nu are putere de lucru judecat față de procesul de fond în curs de judecată sau declanșat ulterior între părți și nici față de o nouă cerere de ordonanță președințială. Numai dacă situația de fapt și de drept este identică și noua ordonanță ar contrazice pe prima, în această situație ar exista putere de lucru judecat, însă o putere de lucru judecat relativ, care poate dura numai atâta timp cât situația de fapt sau de drept care a justificat luarea măsurilor provizorii nu s-a schimbat.

---

³² Constantin Crișu, op.cit., pg. 72

³³ Constantin Crișu, op.cit., pg. 72-73